

Dosar nr. (.....)

R O M Â N I A
CURTEA DE APEL (.....)
SECȚIA A II- A CIVILA
ÎNCHEIERE

Ședința publică din data de 14 Octombrie 2020

Completul compus din:

PREȘEDINTE (.....)

Judecător (.....)

Judecător (.....)

Grefier (.....).....

-.-.-.-.-

La ordine fiind soluționarea recursului declarat de pârâta (.....), cu sediul procesual ales la (.....), împotriva deciziei civile nr. (.....)..... pronunțată de Tribunalul în dosarul nr. (.....)...., în contradictoriu cu intimatul-reclamant, cu sediul procesual (.....), având ca obiect contestație la executare.

La apelul nominal făcut în ședința publică au răspuns: av., din cadrul Baroului, pentru recurenta-pârâtă (.....)....., în baza delegației de substituție nr. (.....), și (.....)...., pentru intimatul, în baza împuternicirii avocațiale seria .. nr. (.....)

Procedura legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefier care învederează că acest termen a fost acordat pentru ca părțile să-și exprime punctul de vedere cu privire la utilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu o solicitare de a se pronunța o hotărâre prealabilă pentru dezlegarea problemei de drept vizând interpretarea dispozițiilor art. 460 alin. 3 C.proc.civ., după care;

Curtea verificând actele dosarului, constată că acest termen a fost acordat pentru exprimarea unui punct de vedere cu privire la sesizarea ICCJ pentru dezlegarea problemei de drept vizând interpretarea dispozițiilor art. 460 alin. 3 C.proc.civ., în contextul dat.

Se constată că la dosar la data de 13.10.2020 s-a depus un punct de vedere formulat înscris de recurenta pârâtă (.....), prin care solicită sesizarea ÎCCJ, cu pronunțarea unei hotărâri prealabile vizând interpretarea dispozițiilor art. 460 alin. 3 C.proc.civ., cu suspendarea judecății recursului până la soluționarea acesteia, în cazul în care se va admite cererea de sesizare, în raport de art. 520 alin. 2 C.proc.civ.

Apărătorul recurenteii solicită a fi avute în vedere precizările scrise și susține că dispozițiile art. 460 alin. 3 C.proc.civ., include și situația din prezenta cauză, chiar dacă aparent vorbește doar despre situația în care unele dintre cereri sunt atacabile cu apel, iar unele doar cu recurs. Consideră că situația recurenteii se circumscrie acestui text, având în vedere că unul dintre capetele de cerere este atacabil cu apel și celălalt este atacabil și apel și cu recurs, dat având în vedere că ICCJ nu a mai pronunțat o soluție cu privire la interpretarea acestui text de lege și practica instanțelor nu este unitară, solicită a fi sesizată ICCJ, cu suspendarea judecății în cauză până când instanța supremă se va pronunța cu privire la această problemă de drept.

Apărătorul intimatului depune la dosar note scrise cu punctul de vedere exprimat cu privire la aspectul invocat, în sensul că nu poate fi de acord cu cererea formulată. Solicită a se avea în vedere că este titularul unei excepții de inadmisibilitate a prezentului recurs și consideră că față de această chestiune care vizează strict modul de interpretare a unor dispoziții legale care să lămurească chestiunea admisibilității, dacă instanța va considera că sunt îndeplinite cerințele

prevăzute de dispozițiile art. 519 C.proc.civ. va fi obligată să constate că judecă în ultimă instanță, pentru că este o condiție pe care legea o prevede.

Consideră că instanța ar trebui, verificând cerințele de admisibilitate pentru sesizare, să constate că judecă în ultimă instanță, fără ca excepția de inadmisibilitate invocată de intimat să fie soluționată, ceea ce ar reprezenta o antepronunțare implicită, reținând că se află în această situație procedurală care ar permite trimiterea.

A doua chestiune vizează împrejurarea dacă această solicitare privind dezlegarea, ar fi de natură să ducă la soluționarea fondului cauzei. Apreciază, având în vedere că obiectul cererii de sesizare reprezintă atât reguli procedurale cât și reguli de drept material, în cauză nu poate fi vorba despre o astfel de ipoteză, mai ales că există și o excepție a lipsei de interes, lipsei de obiect invocată, pentru că creditoarea a renunțat la executare.

Consideră că este o chestiune de natură strict procedurală care nu se circumscrie condiției referitoare la soluționarea pe fond, astfel cum a fost aceasta dezlegată prin cealaltă hotărâre nr. 1/2013 a ICCJ.

Dacă se va trece peste aceste apărări, chestiunea cea mai importantă se referă la împrejurarea, dacă cauza se află în ipoteza în care sunt două capete de cerere principale și consideră că nu, pentru că o contestație la executare poate fi reprezentată de o contestație la executare însăși și o contestație la titlu. În speță nu este vorba de o contestație la titlu, ci la executare în cadrul căreia se pot formula apărări de fond, cu privire la titlul executor. Se invocă apărări de fond, iar consecința în cadrul acestui proces nu este identică cu consecința procedurală pe care o acțiune în anulare, un capăt de cerere principal, ar avea-o, soluționată de către instanța de drept comun, nefiind aceleași efecte, judecătorul apreciind că apărățile de fond sunt întemeiate, va da efect asupra acestei chestiuni, fără a obliga pentru viitor să restituie, să înlăture, acesta fiind consecințele aplicării a posibilității de invocare pe cale de acțiune sau de excepție.

Or, apreciază că o cale de atac nu poate fi stabilită prin prisma unor apărări pe fond, ci dar prin prisma unor capete de cerere principală. Acesta este și motivul pentru care doctrina a arătat că dacă există o contestație la executare, prin care s-au invocat apărări de fond cu privire la titlul executoriu, în speță clauze abuzive, și o acțiune separată, nu există litispendență și ele vor continua să se judece separat.

A solicitat a fi avute în vedere soluțiile pe care le pronunță judecătorul în cadrul contestației la executare reglementată de art. 720 C.proc.civ. se va constata că în acele soluții nu intră anularea titlului în sine, pentru că aceea vizează posibilitatea unei soluții în cadrul contestației la titlu.

Curtea declarând închise dezbaterile în prezenta cauză, rămâne în pronunțare asupra sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu o solicitare de a se pronunța o hotărâre prealabilă pentru dezlegarea unei probleme de drept vizând interpretarea dispozițiilor art. 460 alin. 3 Cod de procedură civilă.

C U R T E A,

Analizând probele administrate în cauză,

I. constată admisibilitatea sesizării, în conformitate cu prevederile art. 519 Cod procedură civilă, motivat de faptul că:

1. de lămurirea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 460 din Codul de procedură civilă depinde soluționarea pe fond a cauzei.

Astfel, prin încheierea nr. 364 din 06.06.2019 a Judecătoriei (.....), astfel cum a fost schimbată prin decizia civilă nr. 61 din 20.02.2020 a Tribunalului (.....) a fost admisă

contestația la executare formulată de (.....), fiind reținut, în considerente, și caracterului abuziv al unor clauze cuprinse în contractul de credit încheiat de acesta cu (.....) (contractul fiind titlul executoriu în baza căruia s-a declanșat executarea silită).

Împotriva deciziei a declarat recurs apelanta-creditoare (.....), iar calea de atac privește atât capătul de cerere privind contestația la executare, cât și pe cel referitor la constatarea caracterului abuziv al unor clauze din contract. Așadar, de lămurirea modului de aplicare a dispozițiilor art. 460 din Codul de procedură civilă (în sensul stabilirii căii de atac și a termenului de exercitare a acesteia în cazul în care, prin aceeași hotărâre, se soluționează mai multe cereri principale, dintre care unele sunt supuse numai apelului, iar altele atât apelului, cât și recursului) depinde soluționarea pe fond a cauzei.

2. problema de drept enunțată este nouă, textul fiind cuprins într-o lege adoptată relativ recent (Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă a intrat în vigoare la 15.02.2013). Iar legislația relevantă anterioară (Codul de procedură civilă din 1865) nu cuprindea soluțiile legislative conținute în textul relevant.

3. problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate astăzi, 14.10.2020.

II. Expunerea succintă a procesului:

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată la Judecătoria (.....) pe (.....), reclamantul (.....) a formulat contestație la executare, cu privire la executarea silită ce formează obiectul dosarului nr. (.....) al BEJ (.....) din (.....), cerând și constatarea caracterului abuziv al unor clauze cuprinse în contractul de credit încheiat cu (.....) (titlul executoriu în baza căruia s-a declanșat executarea silită).

Prin încheierea nr. (.....) din (.....), Judecătoria (.....) a admis contestația, reținând în considerente și caracterul abuziv al clauzelor defăimate de contestator.

Împotriva încheierii a declarat apel intimata (.....), iar prin decizia civilă nr. (.....) din (.....), Tribunalul (.....) a admis apelul și a schimbat în parte încheierea apelată, în sensul că a anulat în parte executarea silită pentru că, din suma pusă în executare, a înlăturat valoarea rezultată din clauzele constatate drept abuzive.

Împotriva deciziei a declarat recurs apelanta (.....), solicitând înlăturarea din considerente a mențiunilor referitoare la caracterul abuziv al unor clauze contractuale și, drept urmare, înlăturarea dispoziției de anulare a executării silite pentru suma reprezentând valoarea clauzelor constatate drept abuzive.

Cauza se află, în prezent, pe rolul Curții de Apel (.....) – Secția a II-a civilă.

III. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea problemei de drept:

1. recurenta-pârâtă (.....), prin notele depuse la (.....), apreciază că sunt îndeplinite condițiile pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție. Iar, pe fond, arată că instanța a fost investită cu două capete de cerere distincte (nelegalitatea executării silite înseși și, respectiv, constatarea caracterului abuziv al unor clauze contractuale), iar în privința celui de-al doilea capăt de cerere (clauzele abuzive), nu poate fi aplicat prin analogie art. 718 alin. (1) C.pr.civ., din moment ce acesta este de strictă interpretare, pentru că ar restrânge dreptul la exercitarea unei căi de atac pentru o hotărâre care, potrivit dreptului comun, poate fi atacată și cu apel, și cu recurs. Așadar, în lipsa unui text de lege care să tranșeze expres problema (care este calea de atac dacă prin aceeași hotărâre sunt soluționate mai multe capete de cerere, dintre care unele sunt supuse numai apelului, iar altele și apelului, și recursului), ar trebui aplicat prin

analogie art. 460 alin. (3) și (5), respectiv hotărârea, în întregul ei, să fie supusă atât apelului, cât și recursului.

2. intimatul-contestator (.....), prin punctul de vedere depus la 14.10.2020, a arătat că nu sunt îndeplinite condițiile pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Astfel, a arătat că, întrucât prin întâmpinare a invocat excepția inadmisibilității recursului, înseamnă că instanța nu poate formula sesizarea mai înainte de a soluționa această excepție. În caz contrar, ar trebui, întâi, să constate că este sesizată în ultimă instanță, deci, practic, să se antepromună asupra excepției.

Apoi, a subliniat că de chestiunea invocată nu depinde soluționarea pe fond a cauzei pentru că se solicită interpretarea unei dispoziții de procedură.

Nu în ultimul rând, a arătat că nu suntem în ipoteza atacării, cu recurs, a unei hotărâri prin care să fi soluționate două capete de cerere. Astfel, solicitarea de a se constata caracterul abuziv al unor clauze contractuale este o apărare de fond în cadrul contestației la executare. În acest context, trimiterea la dispozițiile generale ce reglementează căile de atac s-a făcut eronat, câtă vreme există dispoziții speciale referitoare la calea de atac incidentă în materia contestației la executare.

IV. Punctul de vedere al completului de judecată:

1. redarea normei de drept interne ce urmează a fi supusă dezlegării Înaltei Curți de Casație și Justiție:

Normele a căror interpretare se solicită sunt cuprinse în Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă și au următoarea formă:

Art. 460 - Unicitatea căii de atac

(1) O cale de atac poate fi exercitată împotriva unei hotărâri numai o singură dată, dacă legea prevede același termen de exercitare pentru toate motivele existente la data declarării acelei căi de atac.

(2) Dacă prin aceeași hotărâre au fost soluționate și cereri accesorii, hotărârea este supusă în întregul ei căii de atac prevăzute de lege pentru cererea principală.

(3) În cazul în care prin aceeași hotărâre au fost soluționate mai multe cereri principale sau incidentale, dintre care unele sunt supuse apelului, iar altele recursului, hotărârea în întregul ei este supusă apelului. Hotărârea dată în apel este supusă recursului.

(4) Dacă hotărârea cu privire la o cerere principală sau incidentală nu este supusă nici apelului și nici recursului, soluția cu privire la celelalte cereri este supusă căilor de atac în condițiile legii.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (2) - (4), termenul de apel sau, după caz, de recurs este cel de drept comun, chiar dacă prin legi speciale se prevede altfel.

3. prezentarea jurisprudenței proprii instanței:

Nu a fost identificată practică relevantă.

4. prezentarea jurisprudenței naționale/a altor state/comunitară/a drepturilor omului apreciate a fi relevantă pentru dezlegarea problemei de drept supuse analizei:

Nu a fost identificată practică relevantă.

5. punctul de vedere al completului de judecată asupra chestiunii de drept sesizate:

Înainte de a-și prezenta punctul de vedere, instanța trebuie să lămurească dacă sunt îndeplinite condițiile de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, dată fiind contestarea acestui lucru de către intimatul (.....).

Astfel, sub primul aspect, referitor la antepromunare, prezenta instanță subliniază că a fost deja sesizată cu recursul declarat de către (.....), ceea ce atrage, automat, calitatea sa de

ultimă instanță. În realitate, problema supusă dezbaterii este dacă acest recurs este admisibil (în ansamblul său ori numai în parte), iar nu calitatea de ultimă instanță (care ar pune sub semnul întrebării chiar existența căii de atac în sine, ceea ce este, evident, absurd). Așadar, prezenta instanță nu se antepune asupra excepției inadmisibilității atunci când efectuează sesizarea.

Sub cel de-al doilea aspect, *referitor la soluționarea pe fond a cauzei*, instanța reamintește că Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut în mod constant, în jurisprudența sa (de exemplu, în Decizia nr. 9/2016, par. 21), că obiectul sesizării pentru o hotărâre prealabilă l-ar putea constitui atât o chestiune de drept material, cât și una de drept procedural (cum este situația în cauza de față), dacă, prin consecințele pe care le produc, interpretarea și aplicarea normei de drept au aptitudinea să determine soluționarea pe fond a cauzei, adică rezolvarea raportului de drept dedus judecății. Or, de lămurirea art. 460 din Codul de procedură civilă depinde soluționarea chiar a căii de atac declarate de către recurenta (.....) (soluționare care se va face, în funcție de decizie, în tot sau în parte), astfel că, evident, condiția legală este îndeplinită.

Sub cel de-al treilea aspect, *referitor la inexistența a două capete de cerere*, instanța reamintește că, potrivit art. 30 din Codul de procedură civilă, oricine are o pretenție împotriva unei alte persoane ori urmărește soluționarea în justiție a unei situații juridice are dreptul să facă o cerere înaintea instanței competente, iar cererile în justiție sunt principale, accesorii, adiționale și incidentale:

- cererea principală este cererea introductivă de instanță și ea poate cuprinde atât capete de cerere principale, cât și capete de cerere accesorii;
- cererile accesorii sunt acele cereri a căror soluționare depinde de soluția dată unui capăt de cerere principal;
- cererea adițională este cea prin care o parte modifică pretențiile sale anterioare; iar
- cererile incidentale sunt cele formulate în cadrul unui proces aflat în curs de desfășurare.

Așadar, pentru a caracteriza o afirmație a unei părți drept o pretenție, ea trebuie să tindă la obligarea altei persoane la ceva (să dea, să facă ori să nu facă un lucru) sau să tindă la soluționarea unei situații juridice. În speță, contestatorul (.....) urmărește să obțină obligarea creditoarei (.....) la a nu-l mai executa silit (în baza contractului de credit) și, respectiv, să soluționeze situația juridică creată de acest contract prin înlăturarea anumitor clauze (defăimate ca abuzive). Rezultă că ambele sale solicitări reprezintă pretenții, deci sunt cereri în instanță.

Relația dintre aceste două cereri este una complexă, întrucât:

- admiterea contestației la executare depinde (în parte) de constatarea caracterului abuziv al clauzelor respective, deci s-ar putea vorbi de accesorialitate; dar
- cererile nu trebuie, obligatoriu, să formeze obiectul aceleiași judecăți, fiind adesea întâlnite separat în practica judiciară, caz în care este relevant caracterul principal al fiecăreia; și, în același timp,
- cererea privind constatarea caracterului abuziv al clauzelor contractuale este incidentală în cadrul contestației la executare.

Chiar dacă reunirea celor două cereri este permisă de lege [potrivit art. 713 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care executarea silită se face în temeiul unui alt titlu executoriu decât o hotărâre judecătorească, se pot invoca în contestația la executare și motive de fapt sau de drept privitoare la fondul dreptului cuprins în titlul executoriu, numai dacă legea nu prevede în legătură cu acel titlu executoriu o cale procesuală pentru desființarea lui, inclusiv o acțiune de drept comun], aplicarea acestui regim juridic nu transformă pe vreuna dintre ele din (capăt de) cerere în simplă apărare de fond.

Concluzia nu este contrazisă nici de faptul că, în dispozitivul hotărârii recurate în speță, nu este menționată, ca o soluție distinctă, cea referitoare la constatarea caracterului abuziv al anumitor clauze contractuale. Astfel, recunoscută doctrinar de mult timp, existența considerentelor decizorii (care tind la soluționarea unei cereri) este în prezent recunoscută și legislativ, sens în care art. 461 din Codul de procedură civilă stabilește că, în afară de soluția cuprinsă în dispozitivul hotărârii, pot fi atacate și numai considerentele hotărârii (dacă, prin ele, s-au dat dezlegări unor probleme de drept ce nu au legătură cu judecata acelui proces sau sunt greșite ori cuprind constatări de fapt ce prejudiciază partea). Or, exact aceasta este situația în speță, decizia recurată (ca, de altfel, și hotărârea primei instanțe) cuprinzând considerente decizorii (cele referitoare la constatarea caracterului abuziv al unor clauze din contractul părților).

Rezultă din toate acestea că, în speță, au fost soluționate două cereri separate ale contestatorului, una referitoare la executarea silită (contestația la executare), iar alta referitoare la clauzele contractuale (anularea lor ca fiind abuzive).

Din punctul de vedere al completului de judecată, chestiunea de drept sesizată poate fi tranșată pornind de la formularea art. 460 alin. (3) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia, în cazul în care prin aceeași hotărâre au fost soluționate mai multe cereri principale sau incidentale, dintre care unele sunt supuse apelului, iar altele recursului, hotărârea în întregul ei este supusă apelului, iar hotărârea dată în apel este supusă recursului. Așadar, când singura cale de atac este apelul pentru un capăt de cerere și recursul pentru celălalt, atunci fiecare dintre cele două capete de cerere primește o nouă cale de atac: primul dobândește și recurs, iar al doilea și apel.

În mod similar, dacă unul dintre capetele de cerere poate fi atacat atât cu apel, cât și cu recurs, iar al doilea numai cu apel, atunci acesta din urmă ar putea dobândi și posibilitatea formulării recursului. Soluția s-ar apropia de cea aplicabilă dacă între capetele de cerere există relația de accesorialitate.

În același timp, ar fi justificată și menținerea, de către fiecare cerere în parte, a căilor de atac permise de lege (prima doar apel, iar a doua apel și recurs), dacă se apreciază că relația dintre ele (judecarea în același proces) este doar întâmplătoare (chiar rară, din perspectivă practică), deci primordial este caracterul principal al fiecăreia. În plus, această soluție este susținută chiar de opțiunea legiuitorului, care nu a stabilit-o pe cealaltă pentru o astfel de situație ca cea din speță.

În sinteză, pentru că textul art. 460 din Codul de procedură civilă permite două interpretări diametral opuse, completul de judecată apreciază că este necesară intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru lămurirea chestiunii de drept.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII,
DISPUNE**

Constată admisibilă sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

- *În interpretarea art. 460 din Codul de procedură civilă, care este calea de atac și termenul de exercitare a acesteia în cazul în care, prin aceeași hotărâre, se soluționează mai multe cereri principale, dintre care unele sunt supuse numai apelului, iar altele atât apelului, cât și recursului?*

Dispune înaintarea către Înalta Curte de Casație și Justiție a prezentei încheieri, la care se vor atașa următoarele înscrisuri, în copie conformă cu originalul:

- cererea de chemare în judecată formulată de reclamantul (.....), întâmpinarea formulată de pârâta (.....) și încheierea nr. (.....) din (.....) din dosarul nr. (.....) al Judecătoriei (.....);
- cererea de apel formulată de pârâtă, notele scrise formulate de reclamant și decizia civilă nr. (.....) din (.....) din dosarul nr. (.....) al Tribunalului (.....);
- cererea de recurs formulată de pârâtă și întâmpinarea formulată de reclamant din dosarul nr. (.....) al Curții de Apel (.....).

Dispune suspendarea prezentei cauzei conform prevederilor art. 520 alin. (2) C.pr.civ.

Fără cale de atac.

Pronunțată în ședință publică azi, 14.10.2020.

Președinte,

Judecător,

Judecător,

Grefier,

Red. (.....)04 Noiembrie 2020

Tehn. (.....)04 Noiembrie 2020